

BIJ DE TAMILVLUCHTELINGEN IN ZUID-INDIA

SLOT

Van onze verslaggever ter plaatse
Marijke VRIJSEN

Samuel Chandrahasan bij de gouden buste van zijn vader in het hoofdkantoor van Oferr.

CHENNAI - Naast het werk van Ruchika met de slumkinderen van Bhubaneswar waarover u kon lezen in onze zaterdagkrant is er een tweede zaak in India die dokter Herman Kuppers (63) uit Houthalen-Helchteren nauw aan het hart ligt: het lot van de 75.000 Tamilvluchtelingen uit Sri Lanka die al jaren in kampen in de Zuid-Indiase deelstaat Tamil Nadu leven.

"IEDEREEN WIL TERUG NAAR ZIJN VADERLAND"

In Chennai, de hoofdstad van Tamil Nadu, wachten Florina Benoit en Gladston Ashok Xavier ons op. De begroeting is hartelijk. "Florina en Gladston zijn zowat mijn Indische kinderen", legt Herman uit. "Met hen is heel mijn Indiaverhaal begonnen. In 1998 reisde ik naar India in opdracht van een Limburgse familie. Ze steunden hier een project voor straatkinderen en wilden weten of hun geld goed besteed werd."

"Ik logeerde in Chennai bij de jezuïeten. Omdat ik er verschrikkelijk slecht sliep - op een plank, er was geen bed - sprak ik bij het ontbijt een jonge Indiase aan met de vraag waar ik een matras kon kopen. Dat was Florina, een studente sociaal werk. 'Kom toch bij mijn ouders logeren', was haar spontane aanbod. Florina en haar man Gladston werden vrienden. Het project dat ik moest beoordelen, bleek niet helemaal koosjer. Maar enkele jaren later, Florina en Gladston waren inmiddels afgestudeerd, trokken zij door heel India om in opdracht van de overheid projecten voor straatkinderen door te lichten. Ze vroegen me mee. Overal vielen we onaangekondigd binnen. Sommige projecten waren barslecht, andere werkten heel goed. Zo heb ik ook Ruchika, een voorbeeldproject, ontdekt."

Tamiloorlog

Via Florina en Gladston kwam Herman ook in contact met Oferr, een Indiase ngo die zich het lot aantrekt van de Tamilvluchtelingen uit Sri Lanka die in India leven. Florina werkt vandaag als coördinator bij Oferr, Gladston - intussen professor sociale wetenschappen - is als vrijwilliger betrokken bij Oferr.

De Tamiloorlog op Sri Lanka is een vergeten oorlog. In 2009 kwam er na 25 jaar een einde aan de burgeroorlog tussen Tamiltijgers, die streven voor autonomie, en het Sri Lankaanse leger. Bij het bloedige eindoffensief kwamen in enkele maanden tienduizenden burgers om het leven. In totaal eiste de oorlog 280.000 doden. Gladston is niet verwonderd dat wij, Europeanen, bitter weinig weten over het conflict: "Wist je dat het toerisme nooit is stilgevallen, zelfs niet in 2009 op het hoogtepunt van het geweld? Westerse toeristen lagen te zonnen op de exotische stranden in het zuiden terwijl in de noordelijke staten, op amper een paar uur rijden, de oorlog in alle hevigheid woedde."

Gandhi van Sri Lanka

In het hoofdkwartier van Oferr ontmoeten we Samuel Chandrahasan. Als zoon van "de Gandhi van Sri Lanka", is hij een lokale beroemdheid. Chelvanayagam, zijn inmiddels overleden vader, was de politieke leider van de Tamils en de stichter van Oferr. "Mijn vader predikte geweldloosheid", vertelt hij. "Hij wilde via politieke weg de situatie van de Tamils op Sri Lanka verbeteren. Ons volk leefde als slaven, zonder rechten. Na de dood van mijn vader geloofden velen niet meer in een geweldloze revolutie." De opstand van de Tamiltijgers in 1984 werd gevolgd door zware repressie. 200.000 Tamils ontvluchtten het eiland voor het geweld. De rijken vroegen asiel aan in westerse landen, de armen trokken met bootjes naar India. 150.000 Tamilvluchtelingen leven vandaag nog in Tamil Nadu. De helft van hen woont in 112 overheidskampen, verspreid over de deelstaat. Het is de bedoeling dat dokter Herman en kinesist

Valentin Schroyen (54) uit Sint-Lambrechts-Herk consultaties houden in de kampen. Maar dat plan kan niet doorgaan. We zijn amper enkele dagen voor de deelstaatverkiezingen in Tamil Nadu en de overheid heeft - uit veiligheidsoverwegingen - de kampen hermetisch afgesloten. We komen er niet in. We reizen daarom per trein - een rit van zeven uur - naar Trichy, waar Oferr een regionaal kantoor heeft. Vijftig zieken hebben een speciale *permit* gekregen om de kampen te verlaten voor een consultatie bij de blanke dokter. Ze zijn acht uur onderweg geweest.

Epilepsie

Een spandoek met de tekst *Welcome doctor Cooper en doctor Valentino* heet Herman en Valentin welkom in Trichy. "In elk kamp hebben we gezondheidswerkers", legt Florina uit. "Maar Oferr heeft slechts één dokter in dienst voor de 75.000 kampbewoners. "Gelukkig hebben we regelmatig buitenlandse artsen, zoals Herman, op bezoek. "Het gezicht van een blanke dokter doet soms wonderen", lacht Herman. "Onze manier van werken alleen al maakt het verschil. Indiase dokters raken nooit hun patiënten aan."

In een bloedheet lokaaltje houden Herman en Valentin consultatie. De eerste patiënte is Akshaya, een zwaar gehandicapt meisje van drieënhalve. Ze kan niet zitten, lopen of praten en lijdt aan epilepsie. Haar mooie hoofdje wiebelt ongecontroleerd op haar lijfje. Haar ouders kijken gespannen toe hoe Herman het meisje onderzoekt. Zij hopen duidelijk op een mirakel van de blanke dokter. Niemand heeft hen ooit verteld wat voor Herman meteen helder is: Akshaya heeft een zware fysieke en mentale handicap en kan niet genezen. Met het lampje van zijn gsm test Herman Akshaya's ogen. Hij knipt met zijn vingers langs haar oren. Slecht nieuws: volgens hem is het meisje doof en blind. Hij vraagt de tolk de boodschap voorzichtig aan de ouders over te brengen.

Tempel

"Dat is de moeilijke kant van dit werk. Wij zijn hier straks weg, maar die mensen moeten verder met hun *pakske*. Ik ben helaas geen witte tovenaer. Als dokter kan ik me een beetje verschuilen achter het medische, maar zo'n verhaal blijven me diep raken." Oferr belooft het gezin verder op te volgen.

Ik praat nog even met Akshaya's moeder. "Ons leven is hard. Wij zijn dag en nacht met Akshaya bezig. Mijn man en ik begrijpen niet waarom dit ons moest overkomen. We vragen elke dag in de tempel om de genezing van onze dochter. We blijven hopen dat ze op een dag leert lopen en praten. Wat moet er anders van haar worden als wij er niet meer zijn?" De vrouw veegt haar tranen weg met de punt van haar sari.

Ik heb geen woorden om deze moeder te troosten. Akshaya is een mooi kind, zeg ik dan maar. "Ik zorg ervoor dat ze altijd netjes is", knikt de vrouw. "Een mooie jurk en juweeltjes. En als we buitenkomen draagt ze een luier. Luiers zijn duur, maar ik wil niet dat de mensen haar vies vinden." Akshaya zit bij haar papa op schoot. "Ze zijn dol op elkaar. Het liefst zit ze vooraan op de fiets bij papa, terwijl hij rondjes rijdt. Ze kijkt ook graag televisie, liefst soaps en cartoons. En ze begrijpt wat ik bedoel als ik iets tegen haar zeg." De woorden van Akshaya's moeder maken pijnlijk

duidelijk dat de tolk haar de waarheid over haar dochterje niet heeft durven vertellen.

Tsunami

Subhasini, een oudere vrouw, wil haar verhaal aan me kwijt. Ze is hier met haar jongste zoon wiens gebit volledig misvormd is, met pijnlijke bloedingen tot gevolg. "Een tandarts in Europa zou grof geld aan hem kunnen verdienen", zegt Herman cynisch terwijl hij de tanden van de jongen bestudeert. Hier krijgt hij een tandenborstel mee naar huis. Subhasini heeft nog vijf kinderen. Haar oudste zoon is in 1990 verdwenen in Sri Lanka. "Het leger heeft hem meegenomen", vertelt ze. "We hebben nooit meer iets van hem gehoord. Waarschijnlijk is hij vermoord. Geen zekerheid hebben, dat is het ergste. Na de ontvoering hebben we alles achtergelaten en zijn we gevlucht voor het geweld." Veertien jaar woonde het gezin in een Indiaas vluchtelingenkamp, tot ze in 2004 konden terugkeren.

"We waren net weer een beetje geïnstalleerd toen in 2005 de tsunami kwam. Wij waren gelukkig niet thuis, maar in ons dorp vielen veel doden. Ons huis en alles wat we bezaten spoelde weg. We hadden opnieuw niets meer. En toen het geweld in 2009 weer opflakkerde, zijn we opnieuw naar de kampen in India gegaan." De vrouw glimlacht en strijkt haar sari glad. "Ik heb nog één droom. Teruggaan naar Sri Lanka en daar sterven."

"Het verhaal van deze vrouw is exemplarisch", zegt Florina. "De meeste kampbewoners zijn drie keer alles kwijtgeraakt. Twee keer door de oorlog en één keer door de tsunami. Maar het zijn ongelooflijk veerkrachtige mensen, ze blijven maar rechtkrabbelen. Soms vraag ik me af hoeveel leed een mens aankan."

Paracetamol

Een oudere man strompelt de consultatieruimte binnen. In zijn knieën zitten vreemde deuken. Schroomvol zegt de man dat hij pijn heeft. Als Herman de röntgenfoto's van de man tegen het licht houdt, begrijpt hij waarom. "Als ik dit thuis aan een orthopedist laat zien, valt die flauw. Met dergelijke verkalkingen kan deze man anatomisch gezien onmogelijk nog wandelen. Hij moet twee nieuwe knieën krijgen, maar dat is hier geen

IK HEB NOG EEN DROOM. TERUGGAAN NAAR SRI LANKA EN DAAR STERVEN

Vluchtlinge Subhasini

Akshaya en haar papa.

De vluchtelingen wachten geduldig hun beurt af voor een doktersbezoek: ze hebben hiervoor acht uur gereisd.